

Ekologisk Kemi

Blommors och Insekters Doftämnen

Professor Gunnar Bergström

Gunnar Bergström kan sägas personifiera den ekologiska kemins 50-åriga utveckling i Sverige. Historiens vingslag kändes påtagligt när han kvällstalade för ett fyrtiotal botanister, kemister och andra intresserade i Botanhuset.

Gunnar började forskarbanan redan 1963 som doktorand vid en ny ekologisk station på Öland. Den tillkom på initiativ av mentorena Bertil Kullenberg och Einar Stenhagen. Svenska humlearters [feromoner](#) blev ett centralt projekt. Avancerad analysteknik byggd på gaskromatografi och masspektrometri utvecklades för identifiering av feromoner och andra signalämnen.

Vissa blommors dofter imiterar insekters feromoner för att attrahera dem som pollinatörer. Gunnar studerade detta fenomen särskilt för [orkidén flugblomster](#). Blommors doftspektrum har för denna funktion typiskt endast ett eller ett par ämnen som står för den aktiva signalen.

Senare blev Gunnar känd för sina studier av feromoner från [granbarkborrar](#). Syntetiska feromoner har via fällor och på andra sätt kunnat användas för att begränsa skadeeffekter på utsatta granbestånd.

Den vetenskapliga tyngdpunkten i Gunnars forskning har legat på etologi med fokus på kemiska ämnen som styr insekters beteenden. Därifrån finns många kopplingar till annan ekologisk kemi som Gunnar gav flera exempel på. Han framhöll särskilt behovet av mer samlade kunskaper om blommors doftämnen.